

PRESS RELEASE

UNITED NATIONS INFORMATION CENTRE

Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych
Posiedzenie Nadzwyczajne na temat Światowego Problemu Narkotykowego
Nowy Jork, 8-10 czerwca 1998

PRANIE BRUDNYCH PIENIĘDZY

Pranie brudnych pieniędzy, pochodzących z nielegalnego handlu narkotykami, oraz z innych poważnych przestępstw z nimi związanych, stanowi poważne zagrożenie dla integracji i stabilności systemów finansowych i handlowych na świecie. Społeczność międzynarodowa musi podjąć wspólne wysiłki, zmierzające do powstrzymania tych praktyk, walczyć z problemem narkotykowym po to, aby uniemożliwić handlarzom narkotyków osiągnięcie korzyści finansowych z tego procederu.

Konfiskowanie nawet dużych ilości narkotyków ma często bardzo ograniczony wpływ na całość zjawiska handlu i zażywania nielegalnych narkotyków. Rynek narkotykowy jest na tyle elastyczny, że nawet poważne kryzysy, nie mają poważniejszego wpływu na jego funkcjonowanie. Nawet ceny uliczne narkotyków wykazują znikomą wrażliwość na konfiskowanie dużych dostaw narkotyków.

Jednak blokowanie i odbieranie profitów pochodzących ze sprzedaży narkotyków, które zagrażają światowym systemom finansowym, może znacznie zakłócić działanie przemysłu narkotykowego. Pieniądze stoją bowiem, zarówno na początku, jak i na końcu nielegalnego łańcucha narkotykowego. Najważniejsze jest, aby zapobiegać obiegowi gotówki pochodzącej bezpośrednio ze sprzedaży narkotyków, i zamienianiu jej na inne instrumenty i środki finansowe. Po dokonaniu tego rodzaju operacji, praktycznie niemożliwa jest identyfikacja nielegalnego źródła takich pieniędzy.

Aby zintegrować wysiłki społeczności międzynarodowej zmierzające do zlikwidowania procederu prania brudnych pieniędzy, Konwencja Narodów Zjednoczonych na temat Nielegalnego Handlu Narkotykami i Substancjami Psychotropowymi z roku 1988, zaleca Krajom Członkowskim, które ją podpisały, traktowanie zjawiska prania brudnych pieniędzy jako przestępstwa kryminalnego. Zaleca ona również wprowadzenie metod identyfikacji i zamrażania lub konfiskowania środków pieniężnych pochodzących z nielegalnej sprzedaży narkotyków, oraz szerzenie międzynarodowej współpracy w walce z procederem prania brudnych pieniędzy.

Proces

Pranie brudnych pieniędzy odbywa się na trzech etapach: lokowanie, rozdział i integrowanie.

Lokowanie, początkowy etap wprowadzania funduszy do obiegu, służy uwolnieniu właściciela od dużej ilości gotówki i umiejscowieniu tych funduszy w obiegu. Lokowanie, jest najtrudniejszym etapem procesu, ponieważ prawdopodobieństwo wykrycia nielegalnego źródła pochodzenia środków pieniężnych na tym etapie, jest bardzo wysokie.

Rozdział, kolejny etap, polega na przeprowadzeniu szeregu transakcji mających na celu zatarcie wszelkich śladów nielegalnego pochodzenia środków finansowych. Na tym etapie, pieniądze są często przesyłane z jednego kraju do innego, a następnie lokowane w różnych inwestycjach, często zmienianych, w celu uniemożliwienia wykrycia nielegalnego źródła pieniędzy.

Integracja jest etapem końcowym. Na tym etapie, fundusze zostały już bez przeszkód wprowadzone do obiegu, gdzie mogą być wykorzystane w dowolny sposób.

Wiele krajów stosuje metody kontroli środków pieniężnych, polegające między innymi na wymaganiu od instytucji finansowych ujawniania tajnych operacji, w celu wykrycia i śledzenia

operacji finansowych dokonywanych z udziałem brudnych pieniędzy. Nadal jednak wiele krajów, takich jak na przykład niewielkie państewka będące rajem dla osób zaangażowanych w pranie brudnych pieniędzy, nie stosuje tych regulacji. Dlatego właśnie tak istotne jest światowe porozumienie i współpraca, jeśli chcemy przeciwdziałać lokowaniu nielegalnych środków w krajach nie objętych powyższymi regulacjami prawnymi, co umożliwia przestępcom zaangażowanym w pranie brudnych pieniędzy, uniknięcie odpowiedzialności prawnej.

Posiedzenie Nadzwyczajne rozważy możliwość wprowadzenia dalszych regulacji prawnych, mających na celu usprawnienie międzynarodowej współpracy i przeciwdziałania procederowi prania brudnych pieniędzy

Najważniejsze Punkty Zarysu Planu Działania Narodów Zjednoczonych Dotyczącego Procederu Prania Brudnych Pieniędzy.

Zarys deklaracji wzywa Zgromadzenie Ogólne do walki z procederem prania brudnych pieniędzy, pochodzących z nielegalnego handlu narkotykami i innych związanych z nim przestępstw, oraz do uniemożliwienia wykorzystywania światowych systemów finansowych.

Zgromadzenie wzywa Kraje Członkowskie do ratyfikowania przepisów prawnych dotyczących zwalczania procederu prania brudnych pieniędzy, zawartych w Konwencji Narodów Zjednoczonych Przeciwko Nielegalnemu Handlowi Narkotykami i Środkami Psychotropowymi z 1998 roku, poprzez wprowadzenie następujących zasad:

Ustanowienie przepisów prawnych pozwalających na traktowanie procederu prania brudnych pieniędzy i innych związanych z nim poważnych przestępstw, jako przestępstw kryminalnych, oraz mających na celu zapobieganie, śledzenie i karanie tego procederu za pomocą:

- wykrywania, przechwywania i konfiskowania nielegalnych towarów;
- oraz
- uwzględnienia procederu prania brudnych pieniędzy we wspólnych przepisach prawnych, zezwalających na udzielanie pomocy w czasie prowadzenia śledztwa, spraw i procesów sądowych.

Ustanowienie skutecznych przepisów w celu zamknięcia krajowych i międzynarodowych systemów finansowych dla nielegalnych funduszy, za pomocą:

identyfikowania i weryfikowania klientów instytucji finansowych w celu przekazania odpowiednim władzom, informacji niezbędnych do rozpoznania klientów i zbadania dokonanych transakcji finansowych;

- prowadzenia dokumentacji bankowych;
- raportowania podejrzanej działalności; oraz
- odtajnienia informacji dotyczących pochodzenia funduszy.

Wdrożenia ustaleń prawnych w celu zapewnienia:

- skutecznego wykrywania, śledzenia, karania i skazywania przestępców zaangażowanych w pranie brudnych pieniędzy;
- skutecznych przepisów ekstradycyjnych; oraz
- odpowiednich mechanizmów wymiany informacji.

Zgromadzenie wymagać będzie od Biura Narodów Zjednoczonych ds. Kontroli Narkotyków i Zapobiegania Przestępstwom, w ramach funkcjonowania Światowego Programu Do Walki Z Praniem Brudnych Pieniędzy, kontynuowania szkoleń, doradztwa i pomocy technicznej w dziedzinach wspomnianych powyżej, w krajach, które tego wymagają

Zmniejszanie Nielegalnego Popytu na Narkotyki

Wszystkie kraje dotykają szkodliwe skutki zażywania narkotyków. Gwałtownie zmieniające się realia społeczne i ekonomiczne, ogólna dostępność nielegalnych narkotyków, oraz wzrastający popyt na nie, przyczyniły się do zwiększenia wagi tego problemu.

Problem narkotykowy staje się również coraz bardziej skomplikowany. Nie można już powiedzieć, że narkotyki są obecne tylko wśród przedstawicieli marginesu społecznego, lub, że problem ten dotyczy wyłącznie uprzemysłowionych, zachodnich krajów świata. Zażywanie narkotyków staje się sposobem na życie dla młodych ludzi, którzy żyją na ulicy, i stykają się ze

światem przestępczym. Stanowi także część subkultury młodzieżowej, szeroko rozpowszechnionej na całym świecie.

Nielegalne narkotyki są substancjami powodującymi uzależnienia. Ten fakt wytycza granicę pomiędzy przyjmowaniem i zażywaniem narkotyków, oraz pomiędzy ich stosowaniem a uzależnieniem. Zgodnie z szacunkami Programu Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Kontroli Narkotyków, po nielegalne narkotyki sięga rokrocznie od 3.3% do 4.1% całej populacji światowej. Z punktu widzenia szkodliwości dla zdrowia, najbardziej niebezpiecznym narkotykiem jest heroina. Mimo, że jej zażywanie jest nadal stosunkowo niskie – 8 mln ludzi lub 0,14% światowej populacji – stale się zwiększa. Kokaina jest bardziej popularna wśród osób zażywających narkotyki – zażywa ją 13 mln ludzi, lub 0,23% światowej populacji - ale dotyczy to mniejszej liczby krajów. Konopie są najpowszechniej zażywany narkotykiem, stosuje je około 2,5% światowej populacji – około 140 mln ludzi.

Mimo, że znakomita większość nielegalnych narkotyków to narkotyki uzyskiwane z roślin, lub syntetyki pochodzenia roślinnego, sytuacja ta stale ulega zmianie, coraz częściej zażywa się stymulanty-pochodne amfetaminy, a dostawy stymulantów stanowią rocznie 16% wszystkich konfiskowanych dostaw. Dzisiaj, stymulanty zażywa około 30 mln ludzi, lub inaczej mówiąc, 0,5% światowej populacji. Pojawia się przekonanie, szeroko popularyzowane przez media, panujące głównie wśród młodych ludzi, że zażywanie tych substancji jest „a czasie” i nie stanowi żadnego niebezpieczeństwa.

Innym kluczowym czynnikiem wpływającym na zwiększanie się popytu na nielegalne narkotyki jest fakt, że co roku odnotowuje się obniżenie wieku, w jakim młodzież rozpoczyna zażywanie narkotyków. Odnotowano, że wśród pacjentów leczonych z uzależnienia od opium, w roku 1995 znajdowało się więcej młodzieży w wieku 15-19 lat, niż w latach 1992-1994. Nie jest to bynajmniej sytuacja dotycząca tylko krajów rozwiniętych. Wiele krajów rozwijających się prezentuje podobne trendy, jeśli chodzi o zażywanie konopi, heroiny, stymulantów i środków halucynogennych.

Należy także wziąć pod uwagę środki wziewne, które nie podlegają kontroli. Środki te są często fazą przejściową, po której następuje zażywanie narkotyków twardych i środków psychotropowych, na co najbardziej narażeni są młodzi ludzie znajdujący się w szczególnie trudnej sytuacji, żyjący na ulicy.

Dla milionów dzieci żyjących na ulicach, wążanie substancji wziewnych stanowi sposób na psychiczną i fizyczną ucieczkę od rzeczywistości.

Reakcje: strategie działania

Najważniejszym elementem ograniczenia popytu na narkotyki jest dotarcie do grup wysokiego ryzyka. Aby dokonać tego w sposób jak najbardziej skuteczny, konieczna jest dokładna analiza problemu i opracowanie skutecznych strategii działania.

W świetle tendencji zażywania narkotyków przez młodych ludzi, i wobec zmieniających się wzorców uzależnienia, ważne jest, aby umożliwić kontakt między osobami odpowiedzialnymi za politykę antynarkotykową, a osobami zażywającymi narkotyki, lub zagrożonymi ich zażywaniem, w celu określenia opracowania najbardziej skutecznych metod działania. Angażowanie grup ryzyka w analizowanie problemu i określanie sposobów jego rozwiązania, jest najlepszą metodą, prowadzącą do zrozumienia i właściwego spełnienia ich potrzeb. Dzięki temu, możliwe będzie zastosowanie szeregu skutecznych metod zapobiegania, leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej.

Programy mające na celu ograniczenie popytu na narkotyki obejmują głównie trzy etapy:

Prewencję wstępną, mającą na celu zapobieżenie lub przynajmniej opóźnienie momentu rozpoczęcia zażywania narkotyków. Głównym celem tego etapu jest uświadomienie i edukacja grup docelowych w zakresie oddziaływania środków psychotropowych i ryzyka, jakie niesie ze sobą ich zażywanie. Metody edukacyjne mają za zadanie, przede wszystkim, podniesienie samooceny zagrożonych osób i wzmocnienie ich odporności na presję otoczenia nakłaniającego do zażywania narkotyków; promowanie zdrowego trybu życia; stworzenie przyjaznego otoczenia i możliwości rozwoju społecznego.

Prewencja wtórna skierowana jest głównie do osób zażywających narkotyki i polega na umożliwieniu im zerwania z nałogiem. Na tym etapie, stosuje się szereg programów edukacyjnych i terapeutycznych, mających pomóc w zerwaniu z nałogiem, oraz metod leczenia, po których osoby leczone poddawane są procesowi rehabilitacji. Na tym etapie, udziela się również pomocy osobom, które chcą pozostać wolne od nałogu, podejmuje się działania zapobiegające nawrotom i ułatwiające reintegrację społeczną. Prewencja wtórna powinna zakończyć się powrotem osób uzależnionych od narkotyków do zdrowego, wolnego od nałogu, życia.

Prewencja końcowa ma za zadanie ograniczenie skutków zażywania narkotyków, takich jak na przykład rozprzestrzenianie AIDS.

Aby przeciwdziałanie zażywaniu narkotyków było skuteczne, konieczne jest podjęcie wspólnych działań. Uczestnictwo społeczności krajowych, środowiskowych i rodzinnych, ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia sukcesu. W związku z tym, Program Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Kontroli Narkotyków, koordynuje wysiłki międzynarodowe zmierzające do pokonania problemu narkotykowego w jego wszystkich aspektach. Program współpracuje z Rządami Krajów Członkowskich w zakresie opracowania strategii ograniczenia popytu na narkotyki, opartych na współpracy wszystkich społeczności. Programy mające na celu ograniczenie popytu na narkotyki, angażują do wspólnego działania organizacje pozarządowe, liderów opinii publicznej, nauczycieli, rodziców, liderów organizacji młodzieżowych, oraz fachowców pracujących w ochronie zdrowia i opiece socjalnej. Zaangażowanie tych osób jest absolutnie konieczne, jeśli chcemy dotrzeć do grup podwyższonego ryzyka i we właściwy sposób spełnić ich potrzeby.

Deklaracja Na Temat Głównych Zasad Ograniczenia Popytu na Narkotyki

Kraje Członkowskie, podczas prac przygotowawczych do Posiedzenia Nadzwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych, zgodziły się, że należy zwiększyć wysiłki zmierzające do pokonania problemu narkotykowego. Doprowadziło to do opracowania pierwszego w historii, porozumienia międzynarodowego, mającego na celu, przede wszystkim, zbadanie poszczególnych i wspólnych problemów wynikających z zażywania narkotyków. Deklaracja na temat Głównych Zasad Ograniczenia Popytu na Narkotyki, wyznacza najważniejsze sposoby i strategie służące ograniczeniu popytu na narkotyki, do roku 2008. Oczekuje się, że Deklaracja zostanie ratyfikowana podczas Posiedzenia Nadzwyczajnego Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych. Jest to ważny krok na drodze do pokonania problemu narkotykowego, z uwagi na fakt, że Deklaracja uzupełnia istniejące przepisy antynarkotykowe, oraz stanowi niezbędne źródło metod służących pokonaniu problemu. Deklaracja uwzględnia wszystkie aspekty problemu narkotykowego, dzięki przyjęciu następujących wytycznych:

Polityka antynarkotykowa powinna opierać się na znajomości problemu, uzyskanej z badań i doświadczeń wynikających ze stosowania wcześniejszych programów walki z problemem narkotykowym. Systematyczne i okresowe badanie problemu jest konieczne dla identyfikacji nowych tendencji rynku narkotykowego. Bazując na dotychczasowym doświadczeniu, przyjęte strategie ograniczenia popytu na narkotyki, i wszelkie działania podejmowane na tym polu, powinny być wnikliwie oceniane. Kluczową rolę mają tu do odegrania osoby odpowiadające za tworzenie polityki antynarkotykowej, planujące programy, oraz praktycy. Powyższe zalecenia powinny zostać zastosowane do:

- Programów ograniczających popyt na narkotyki, które powinny objąć wszystkie aspekty problemu: począwszy od obniżenia wieku rozpoczęcia zażywania narkotyków, aż do ograniczenia zdrowotnych i społecznych skutków ich zażywania. Społeczeństwo powinno przeciwstawić się osobom nakłaniającym do zażywania narkotyków, co powinno stanowić alternatywę, lub część procesu ich karania, za pomocą uświadamiania, leczenia i rehabilitacji;
- Wysiłki podejmowane w celu ograniczenia popytu na narkotyki powinny być częścią programów socjalnych, promocji zdrowia i edukacyjnych programów prewencyjnych, co powinno służyć stworzeniu środowiska, w którym liczy się przede wszystkim wybór

zdrowego stylu życia. Programy służące ograniczeniu popytu na narkotyki powinny określać potrzeby całej zagrożonej populacji, oraz grup podwyższonego ryzyka, uwzględniając różnice płci, odrębność kulturową i stopień wykształcenia.

- Każde działanie powinno być poparte odpowiednią polityką. Aby było skuteczne, publikowane informacje nie powinny zawierać elementów sensacji, ale raczej budować atmosferę wiarygodności. Kraje Członkowskie powinny, we współpracy z mediami, poszukiwać metod podniesienia świadomości społecznej w zakresie niebezpieczeństw, jakie wiążą się z zażywaniem narkotyków, oraz przygotować kampanie prewencyjne, służące przeciwdziałaniu popularyzacji narkotyków jako elementu kultury masowej.

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy o kontakt z:

Sandro Tucci

Rzecznik Prasowy

Programu Narodów Zjednoczonych ds. Międzynarodowej Kontroli Narkotyków

Międzynarodowe Centrum Wiedeńskie, Pokój E1448

Skrytka pocztowa 500

A-1400 Wiedeń, Austria

Tel.: (431) 21345-5629

Fax: (431) 21345-5931

Bill Hass

Departament Rozwoju Praw Człowieka

Departament Informacji Publicznej Narodów Zjednoczonych

Pokój S-1040

Siedziba Główna Narodów Zjednoczonych

Nowy Jork, NY 10017

Tel: (212) 963 0353/3771